Zaostřeno na ženy bez domova. Neviditelné superhrdinky. Stojíme na jejich straně.

Výroční zpráva za rok 2017
Jako doma – Homelike, o. p. s.

JAKO DOMA

O nás

Jako doma – Homelike, o.p.s. je nezisková organizace, která se věnuje ženskému bezdomovectví. Naším cílem je společnost, kde každý má možnost důstojně bydlet a kde nejsou sociální a genderové nerovnosti. Našimi prostředky jsou partnerství a participace, empowerment (posílení), vytváření bezpečného prostředí, genderová citlivost a spolupráce lidí s domovem a bez domova.

Na čem dlouhodobě pracujeme?

— odstraňování nerovností, s nimiž se potýkají ženy se zkušeností bezdomovectví
— vytváření podmínek pro využití potenciálu žen v sociální tísni/ bez domova
— zvyšování kvality života žen v sociální tísni/ bez domova
— rozvoj občanské angažovanosti žen v sociální tísni/ bez domova
— zapojování žen v sociální tísni/ bez domova do aktivit organizace
— rozvoj poznání v oblasti ženského bezdomovectví, včetně participativních přístupů
— podpora solidarity ve společnosti, a specificky mezi znevýhodněnými lidmi
— destigmatizace bezdomovectví
— prevence bezdomovectví
— prevence genderově podmíněného násilí a pomoc v případech, kdy k němu dochází

Výroční zpráva za rok 2017
Jako doma – Homelike, o. p. s.

Proč spolupracujeme pouze se ženami se zkušeností bezdomovectví?

Protože ženské bezdomovectví je jiné než to mužské, a to hned z několika důvodů:

— Ženy se zkušeností bezdomovectví mají také často **zkušenost s prožitým násilím**. Násilí může být důvodem, proč ztratily domov – utekly z násilného vztahu (partnerského, mezigeneračního). Je ale také často průvodcem bezdomovectví – ať už je to násilí ze strany mužů v podobné situaci, veřejnosti nebo institucí (bezpečnostní agentury, policie, úřady…). Snaha vyhnout se násilí, obtěžování nebo ponižování pak vede k tomu, že ženy se vyhýbají si sociálním službám, které by jim měly pomáhat. A ty zase často nedokáží na potřeby žen citlivě a účinně reagovat. Řešení traumat a psychických následků násilí ženy navíc odsouvají do pozadí – nejdříve musejí vyřešit palčivější problémy: co budou jíst, kde budou spát, jak zaopatří své děti. A tak se zdá, že ženy bez domova jako by ani neexistovaly – jsou neviditelné.

— Ženy se navíc častěji pohybují v takzvaném **neviditelném bezdomovectví** – přespávají u kamarádů a známých, žijí na ubytovnách nebo azylových domech. Nejsou tedy „vidět“ na ulici. Jejich situace je však stejně nejistá. Někdy je i uvrhává do pozice závislosti na těch, kdo jim bydlení poskytují. Možnost mít kde přespat si tak musejí zasloužit třeba různým posluhováním v domácnosti, sexem nebo sháněním drog.

— Ženy bez domova se také vyrovnávají s obtížnou rolí **matky**. Ženy v sociální tísni, které žijí v azylových domech pro matky s dětmi, jsou pod velkým tlakem, aby zajistily svým dětem potřebnou péči, jídlo nebo pomůcky do školy. Ženám bez přístřeší byly děti často odebrány, což je pro řadu matek traumatizující. Často zažívají pocity ztráty, studu a hanby, že nedokázaly být dobou matkou a o své děti se postarat. Těhotenství, antikoncepce, a i celkově hygiena při menstruaci na ulici jsou specificky ženská témata.

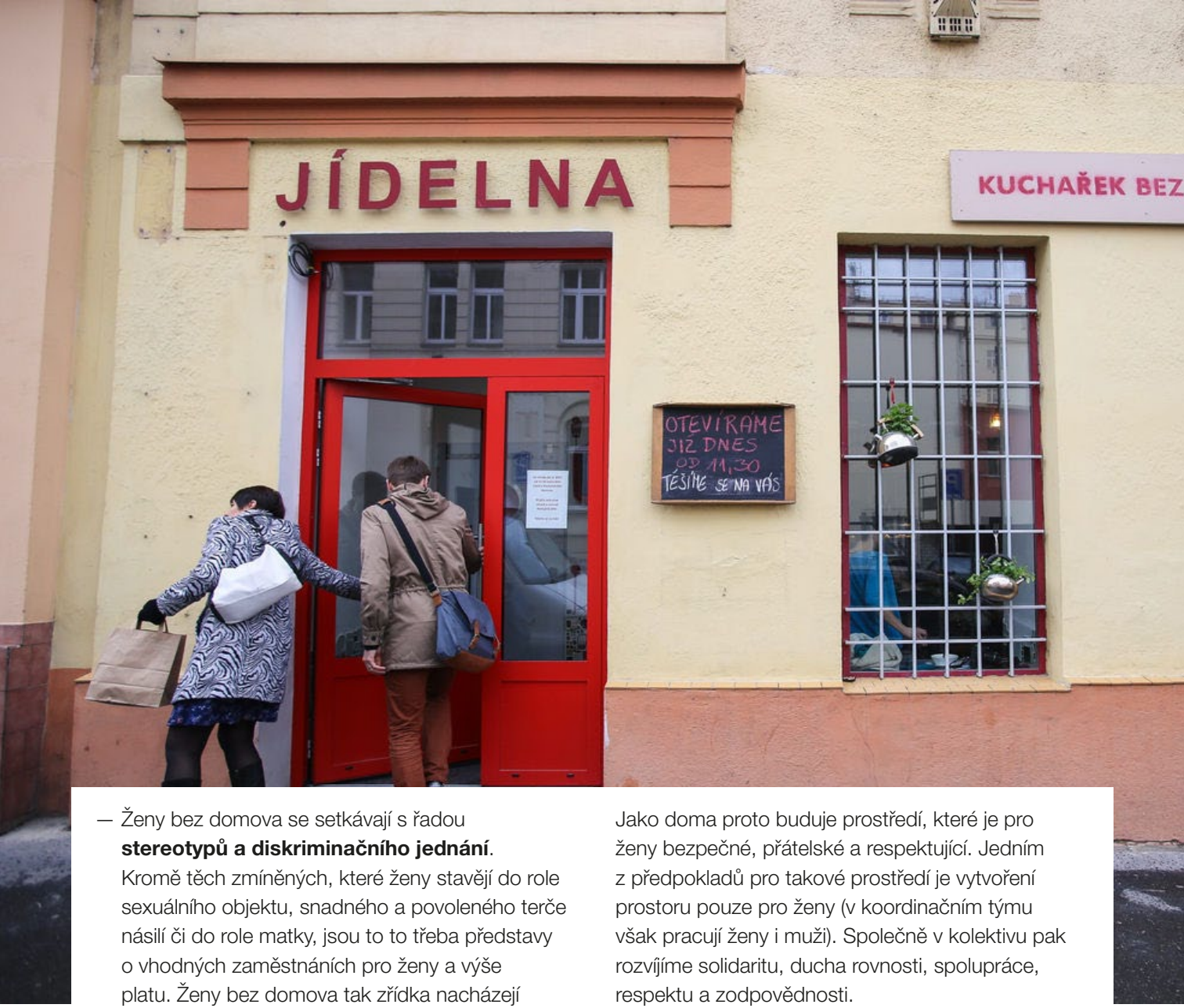

— Ženy bez domova se setkávají s řadou **stereotypů a diskriminačního jednání**. Kromě těch zmíněných, které ženy stavějí do role sexuálního objektu, snadného a povoleného terče násilí či do role matky, jsou to to třeba představy o vhodných zaměstnáních pro ženy a výše platu. Ženy bez domova tak zřídka nacházejí zaměstnání, které by jim pomohlo dostat se z nouze – pracují, ale stále si nemohou dovolit platit nájem. Setkávají se ale také se stereotypy a diskriminací na základě rasy či národnosti a na základě sociálního a ekonomického statusu.

Jako doma proto buduje prostředí, které je pro ženy bezpečné, přátelské a respektující. Jedním z předpokladů pro takové prostředí je vytvoření prostoru pouze pro ženy (v koordinačním týmu však pracují ženy i muži). Společně v kolektivu pak rozvíjíme solidaritu, ducha rovnosti, spolupráce, respektu a zodpovědnosti.

Co se dělo v roce 2017? Velké věci!

Rok 2017 byl pro Jako doma významným rokem. Kuchařky bez domova společně vaří už přes tři roky a měly jeden sen. Svoje vlastní bistro. A v roce 2017 se povedlo přeměnit tento sen ve skutečnost! V březnu se po dlouhé přípravě, čekání a mravenčí práci během rekonstrukce otevřela Jídelna kuchařek bez domova na Praze 5, takže hurá, slavili jsme! Zbytek roku jsme pracovali na tom, aby se Jídelna zaběhla a mohly se rozvíjet i další služby jako například cateringy, rozvozy obědů atd. A pokračujeme dál…

Kromě této velké události jsme hledali nové a větší prostory pro komunitní centrum pro ženy bez domova a v sociální tísni, které by nabízelo bezpečný prostor. Na podzim 2017 se na nás usmálo štěstí a v listopadu jsme se stěhovali na novou adresu blízko Florence. Nové prostory nám umožnily komunitní centrum otevřít více dní v týdnu, mít větší kapacitu, mít více úložného prostoru, realizovat více aktivit a mít více různých zákoutí, kde si ženy mohou odpočinout, číst si, malovat si, poslouchat hudbu nebo jen tak pobýt a povídat si.

V rámci projektu Škola ulice proběhly dva běhy kurzu Peer terénní práce určeném ženám se zkušeností bezdomovectví a jeden víkendový běh kurzu pro pomáhající pracovníky a studující na téma participace a sdílení. Scházela se tematická síť, srdečně jsme přijaly návštěvu z Londýna z organizací St Mungo´s a Single Homeless Project (SHP) a sami jsme vyrazili do světa a v sousedním Slovensku načerpali inspiraci u organizace Vagus. Pokračovalo se ve vydávání Bezdomovin, začalo se zkoušet nové divadelní představení „Co čumíš II – tentokrát z azylu“ a co ještě? Podařilo se ve spolupráci s časopisem Full Moon dát dohromady desku Superhrdinky: hudba pro ženy bez domova, která obsahuje písničky od 20ti různých žen-hudebnic, a v prosinci ji i pokřtít.

Děkujeme všem, kteří se podíleli na aktivitách Jako doma a pomohli tak umožnit fungování a další rozvoj. Vážíme si každého kousku podpory, bez toho bychom nebyli tam, kde jsme a nemohli dělat, co děláme – společně se ženami bez domova bojovat za trochu lepší svět.

Realizované aktivity

Jídelna kuchařek bez domova

Přes tři roky se projekt rodil, vyvíjel, rozrůstal se. Od začátku jsme snili o vlastní kamenné kuchyni a bistru a jednou z největších překážek byly samozřejmě peníze. Oslovovali jsme nadace, donory, pořádali vlastní benefiční akce a finálně získali grant z evropských fondů na rekonstrukci a vybavení bistra. Jeho uzávěrka nás popostrčila i k tomu, abychom velmi intenzivně hledali vhodný prostor pro bistro. Vhodný pro nás znamenalo mít velkou kuchyň s denním světlem, kde by se kuchařky cítily dobře, což se nakonec ukázalo jako nelehký úkol. Nakonec za pomoci radní městské části Prahy 5 jsme získali (v roce 2015) za symbolické nájemné dlouhodobě nevyužívaný prostor a překonali jsme nevoli sousedů i politiků plynoucí z předsudků vůči lidem bez domova. Zatímco probíhala rekonstrukce kuchyně (v průběhu roku 2016), kuchařky se dál vzdělávaly, získávaly zkušenosti v gastronomii, mluvily o projektu na nejrůznějších konferencích, workshopech a akcích a připravovaly se na práci v Jídelně. V designování interiéru Jídelny ve spolupráci s ateliérem MARS se odrazila typická červená barva pro Jako doma a byly použity pouze recyklované materiály. Atmosféru dotváří „stěna kuchařek“ z nádobí, kde jsou různé vzkazy, příběhy a přání žen bez domova pracujících v Jídelně. Jídelnu jsme otevřeli 22. 3. 2017. Za tu dobu kuchařky bez domova navařily přes 200 druhů obědových menu a připravily okolo 80 cateringů. Čtyři ženy se zkušeností s bezdomovectvím získaly pracovní smlouvu. Dvě se v Jídelně dále rozvíjejí, jedna je dlouhodobě na nemocenské a jedna přešla pracovat do našeho komunitního centra. Dalších 6 žen spolupracuje brigádně. Kolik prolomily předsudků ohledně bezdomovectví, kolik drobných popovídání zažily v Jídelně, nevíme, ale víme, že ženy v sociální tísni v Jídelně nabývají potřebné zkušenosti a dovednosti, aby mohly zůstat nebo se posunout zase dál. Jídelna nabízí veganské obědy a různé sladké i slané dobroty (i s sebou),

připravujeme catering, jezdíme se stánkem na nejrůznější akce, zpracováváme přebytky ovoce a zeleniny, které by se jinak vyhodily. V roce 2017 proběhlo i několik tematicky zaměřených akcí jako například Burger day, nebo speciální nabídka v rámci Týdne duševního zdraví. Cílem je nabízet cenově dostupné a zdravé jídlo pro širokou veřejnost.

Komunitní centrum pro ženy bez domova

V průběhu roku 2017 fungovalo komunitní centrum pro ženy bez domova jeden den v týdnu na Floře jako bezpečný prostor, který nabízel jak materiální pomoc, tak odreagování a psychickou podporu. Každé úterý se zde rozdávala potravinová pomoc, ženy bez přístřeší si zde společně vařily, povídaly, předávaly si informace, využívaly počítač a navzájem se podporovaly. V průběhu listopadu 2017 došlo ke stěhování do větších prostor na Florenci, do konce roku se komunitní centrum postupně vybavovalo a nastavoval se nový provoz, který začal s novým rokem. V prostorách komunitního centra se odehrávaly i další volnočasové a vzdělávací aktivity.

Škola ulice

V rámci projektu „Škola ulice: sdílení přináší změnu“ proběhly dva kurzy. S myšlenkou recovery college vznikl nápad na sestavení a uspořádání kurzu pro ženy bez domova a v obtížné sociální situaci, který by se věnoval peer terénní práci s cílem posílit kapacity zapojených žen a zvýšit jejich možnosti nalezení práce. Účastnice kurzu v průběhu několika měsíců (kurz trval od února do května) navázaly přátelství, sdílely své zkušenosti a získaly znalosti ohledně sociální práce, sociálních služeb, první pomoci, krizové intervenci, právního minima, základů psychologie, etiky sociální práce atd. První běh kurzu úspěšně absolvovalo 6 žen. V září 2017 započal druhý běh kurzu Peer terénní práce, jehož průběh se překlenul do dalšího roku. Druhým kurzem byl třídenní kurz pro pomáhající pracovníky a pracovnice a studující, který se uskutečnil v termínu 26. – 28. 5. 2017 v prostoru Spolu v Praze. Obsah kurzu se dotkl témat jako je participace, zapojování uživatelů/ek služeb, reflexe moci a vlastní pozice a byly zařazeny i zážitkové aktivity.

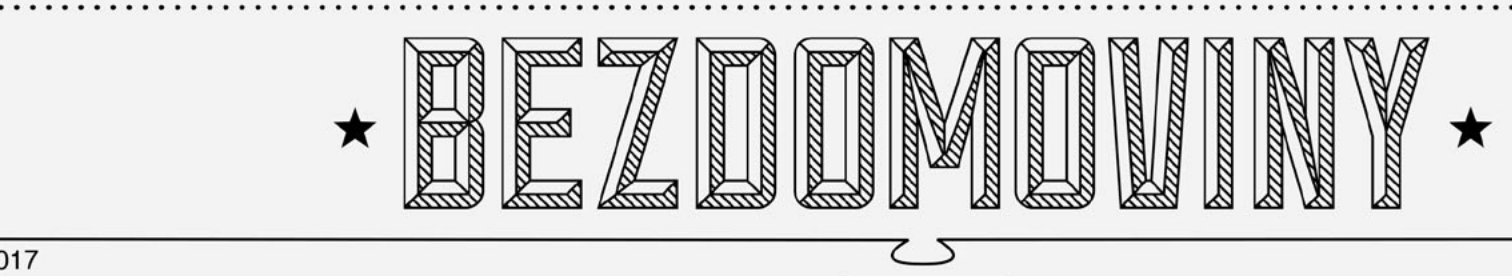

017

ročník Pikniku

.2017 v 14.00 hod. se usku-
ý ročn
naše, ji
Kritická
rovolník
t se kon
ice.
e vybrala
oupilo př
bbásy aj.
mi chutn
y ani slad
ovolníků
fleky a k
u nebylo
rmo k roz
í život p

granulí. Taky jste se tam mohli seznámit či dokonce přidat k aktivistické participační skupince lidí bez domova Chceme bydlet!, přečíst si Bezdomoviny a nechat se ošetřit či poradit od zdravotníků z Naděje, kteří na místo přijeli svým terénňáckým autem.

A co na to holky, které se Pikniku zúčastnily?

Jaké to bylo pro ně?

Pár jsem se jich na to zeptala:

set
blíz

Si
„Lí
kte
leč
pře
a v

Kv
„Su
těš
jídl
op
důl
jídl
jed

Peer práce

Koncept peer práce se v Jako doma drží, protože vidíme, že funguje. Pracují zde čtyři peer pracovnice se zkušeností s bezdomovectvím, které pomáhají ženám bez domova s tím, co potřebují, jak v terénu, tak v komunitním centru. Peer pracovnice navazují snadněji důvěru a velmi dobře se vyznají v místech, kde lidé bez domova žijí, i službách, které mohou lidé bez domova využít. Ženám bez přístřeší poskytují potřebné informace, pomáhají jim s vyřizováním různých záležitostí, doprovází je na úřady, dávají jim podporu a možnost zapojit se do aktivit Jako doma.

Setkávání tematické sítě

Tematická síť složená ze sociálních pracovníků/ic, kurátorů/ek, zástupců/kyň MPSV, akademiků/ček, studujících, aktivistů/ek a dalších se v roce 2017 sešla v březnu a říjnu. Jako doma v rámci těchto setkání tematizovala možnosti participace a principy recovery college, v říjnu ve spolupráci se zahraničními expertkami Leilou Persaud z organizace Single Homeless Project, Jill Paterson a Tracey Vallender z organizace St Mungo´s, které přinesly inspirativní zkušenosti.

Bezdomoviny

I v roce 2017 pokračoval projekt Bezdomovin započatý v červenci roku 2015. Každé dva až tři měsíce vycházely noviny tvořené články od žen se zkušeností s bezdomovectvím, našich spolupracovnic. I v tomto roce Bezdomoviny vytvořily prostor, kde mohly ženy publikovat své příběhy, básně, povídky, rozhovory, foto reporty či užitečné informace, které mohly lidé se zkušeností s bezdomovectvím zužitkovat v každodenním životě. Distribuci měly na starosti spolupracovnice, které noviny donášely do různých míst po celé Praze, kam chodí nebo kde žijí ženy bez domova. Dále Bezdomoviny pomohly při rozšíření informace o nově vznikajícím komunitním centru pro ženy bez domova. V roce 2017 vyšly Bezdomoviny v únoru, dubnu, srpnu, říjnu a prosinci.

Benefiční deska Superhrdinky: hudba pro ženy bez domova

Ve spolupráci s časopisem Fullmoon a výrobcem vinylů i jiných nosičů AZCD byla vydaná dvojdeska složená z dvaceti písní od vybraných zpěvaček z České republiky a Slovenska. Všechny zpěvačky nám skladby darovaly bezplatně a veškerý výdělek z prodeje jde na účely Jako doma. Zvolené jméno desky „Superhrdinky: hudba pro ženy bez domova“ odkazuje k tomu, že ženy bez domova považujeme za superhrdinky, protože zvládají těžký život na ulici *a je potřeba jim navrátit jejich* empowerement. Obal vinylu ztvárnila umělkyně Toy Box, která namalovala portrét jedné superhrdinky, spolupracovnice Jako doma. Na tvorbě obalu se podílely i samy ženy se zkušeností s bezdomovectvím, které při workshopu vedeném samotnou Toy Box přepisovaly části písní na základě úvodního slova o typografii. Propagace desky probíhala v Jídelně kuchařek bez domova, kdy některé zpěvačky věnovaly svůj čas a různými způsoby se zapojily do provozu Jídelny.

Akce a události

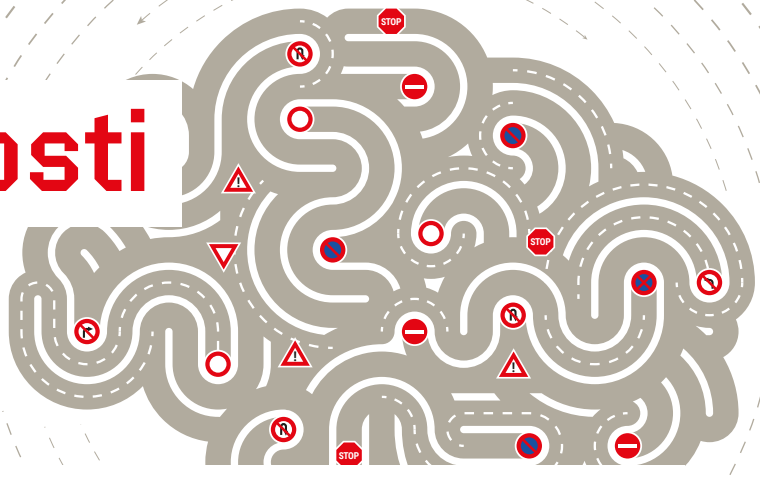

Divadlo žen bez domova

V roce 2017 se diváci a divačky mohli těšit ještě jedné repríze (20. 1. 2017) a derniéře (11. 2. 2017) autorského představení „Co čumíš“, v němž pět žen otevíralo svoje deníky, do kterých si zaznamenávaly svá pozorování a zážitky z ulice. V téměř stejném složení ve spolupráci s režisérkou Zuzanou Burianovou a Barborou Šupovou se během roku ženy v tíživé sociální situaci zase začaly scházet a připravovat nové představení „Co čumíš II“, v němž se chtějí tentokrát podívat na to, kde ženy-herečky žijí a v jakých podmínkách (na azylovém domě, na ubytovně atd.).

Duše v ulicích

V úterý 26. 9. 2017 jsme pořádali akci Duše v ulicích: ženy bez domova a duševní zdraví, která se konala v rámci Týdnů pro duševní zdraví, s cílem upozornit na témata duševního zdraví a bezdomovectví, která spolu často souvisí. Na Letné jsme utvořili několik stanovišť léčebně-kreativních aktivit, příchozí se tak mohli těšit na pouliční knižní bazar vyskládaný na schodech, masáž šíje, meditativní malování a umění kaligrafie, cvičení pro tělo i ducha, malování stínového já, relaxaci a imaginaci bezpečného místa, využít samořídí skupinu, odnést si vzpomínku zachycenou Polaroidem nebo podpořit ženy bez domova koupí jejich pletených výrobků či časopisu Nový prostor. Akce byla doprovázená divadelním představením Nástřih fungujícím na principu Divadla Fórum a poté koncertem.

Křest desky Superhrdinky: Hudba pro ženy bez domova

14. 12. 2017 proběhl dlouho očekávaný křest připravovaného dvojvinylu. Během večera vystoupily čtyři zpěvačky, které darovaly jednu z písní do alba. Na podiu se objevila Katarina Máliková, POTMĚ, Stinka a Katarzia, která se stala hlavní protagonistkou celé desky a její patronkou. Součástí večera byla i dražba obrazu od Toy Box. Kdo měl hlad, mohl se občerstvit u stánku Kuchařek bez domova, které připravily slané i sladké dobroty. Večera se zúčastnily nejen spolupracovnice Jako doma, ale i podporovatelé a podporovatelky, kteří přispěli k příjemné atmosféře. Na závěr večera pokřtila desku Katarzia společně se zástupkyní Jako doma.

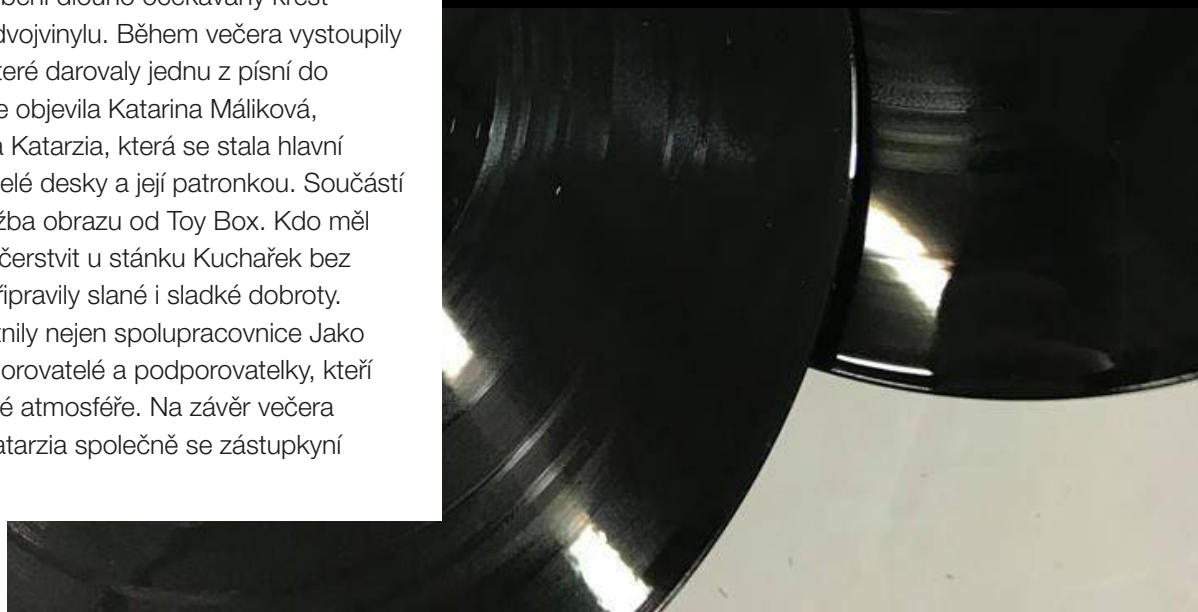

Seznam realizovaných projektů

Kuchařky bez domova,
Jako doma – rozvíjíme se,
Škola ulice: sdílení přináší změnu,
Přebytky proti chudobě.

Projekty jsou financovány z ESF – OPZ, OPPR, hlavního města Prahy, SCWF, Nadace Bez domova, z vlastních příjmů Jídelny kuchařek bez domova, darů od firem a individuálních dárců/kyň a cateringů.

Spolupracující organizace:

Chceme bydlet, ASLIDO (Akční skupina osob bez domova), Platforma pro sociální bydlení, Narativ, P3 (People, Planet, Profit)

Zahraniční partneři:

St Mung's

Tým v roce 2017:

Rad Bandit, Juliána Bindásová, Alexandra Doleželová, Lada Hajdíková, Tereza Hájková, Viera Hladišová, Michal Hokynek, Tatiana Konrádová, Zuzana Kříčková, Eva Liskovcová, Matthias Richter, Lucie Tůmová, Lenka Vrbová

Statutární orgán
Lenka Vrbová – ředitelka

Správní rada
Zuzana Brodilová, Zuzana Kříčková, Lucie Šídová

Dozorční rada
Petra Kutálková, Pavel Nepustil, Pavel Pěnkava,

Kontakt

Jako doma – Homelike, o. p. s

Kontaktní adresa:
Pobřežní 299/8, 186 00, Praha 8 – Karlín

Sídlo: Holečkova 63, 150 00 Praha 5

IČ: 2274 8890

E-mail: info@jakodoma.org

Telefon: 773 480 560

Telefon Jídelna Kuchařek bez domova, cateringy a stánky: 775 707 371

Bankovní spojení:
— pro platby v CZK v ČR 2200262792 / 2010
— pro platby v EUR v SR 2200262792 / 8330

Finanční část

Výdaje 2017

SCWF	123 006
BISTRO	2 090 951
Bud.Kapacit	589 443
Fundraising	10 000
NF_bez dom	70 525
OPPPR	339 108
OPPPR_2	332 045
Přebytky	195 394
Soc.Inovace	1 231 873
Úřad práce	240 000
Režijní nákl.	793 742
	6 016 086

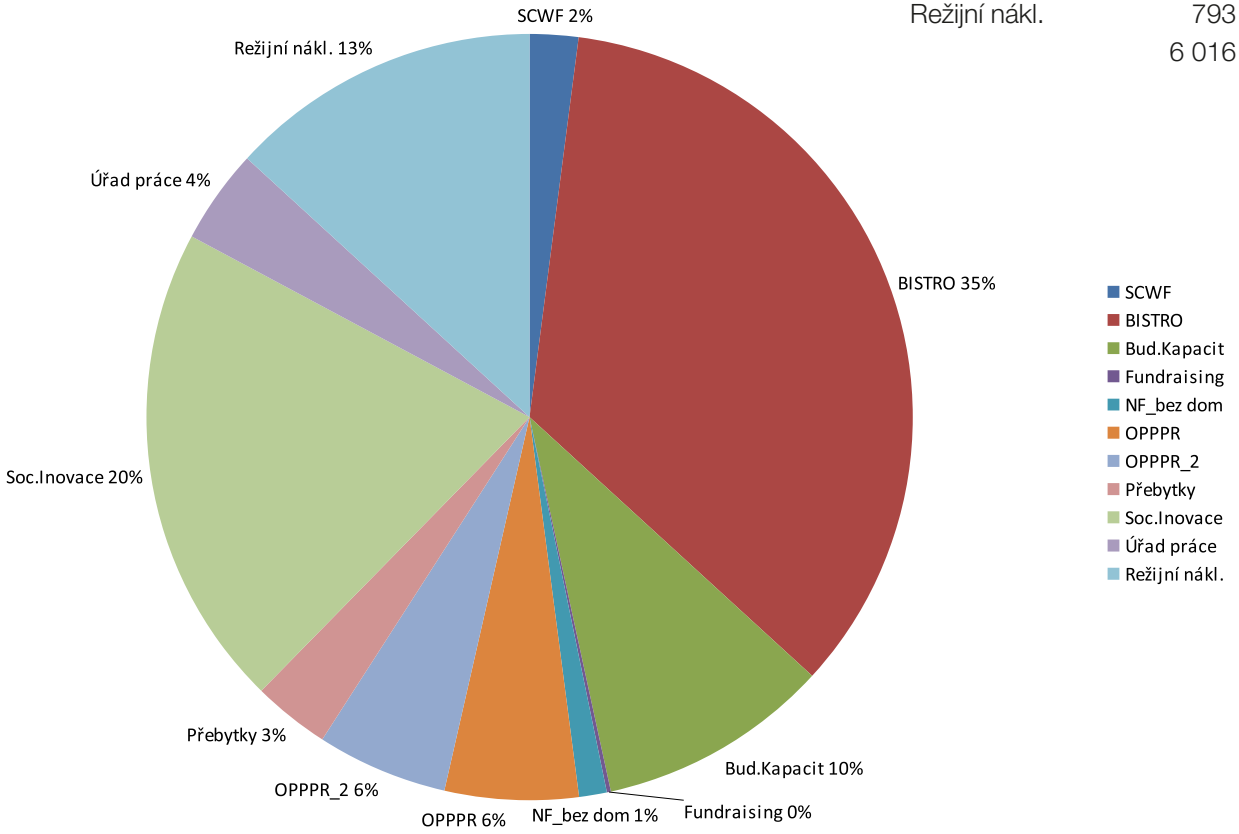

Příjmy 2017

SCWF	123 006
Bistro Dary	823 288
Bistro Tržby	1 297 618
Bud.Kapacit	589 443
Fundraising	10 000
NF_bez dom	75 600
OPPPR	339 108
OPPPR_2	332 045
Přebytky	192 225
Soc.Inovace	1 231 873
Úřad práce	240 000
Ostatní výnosy	626 350
Výnosy celkem	5 880 556

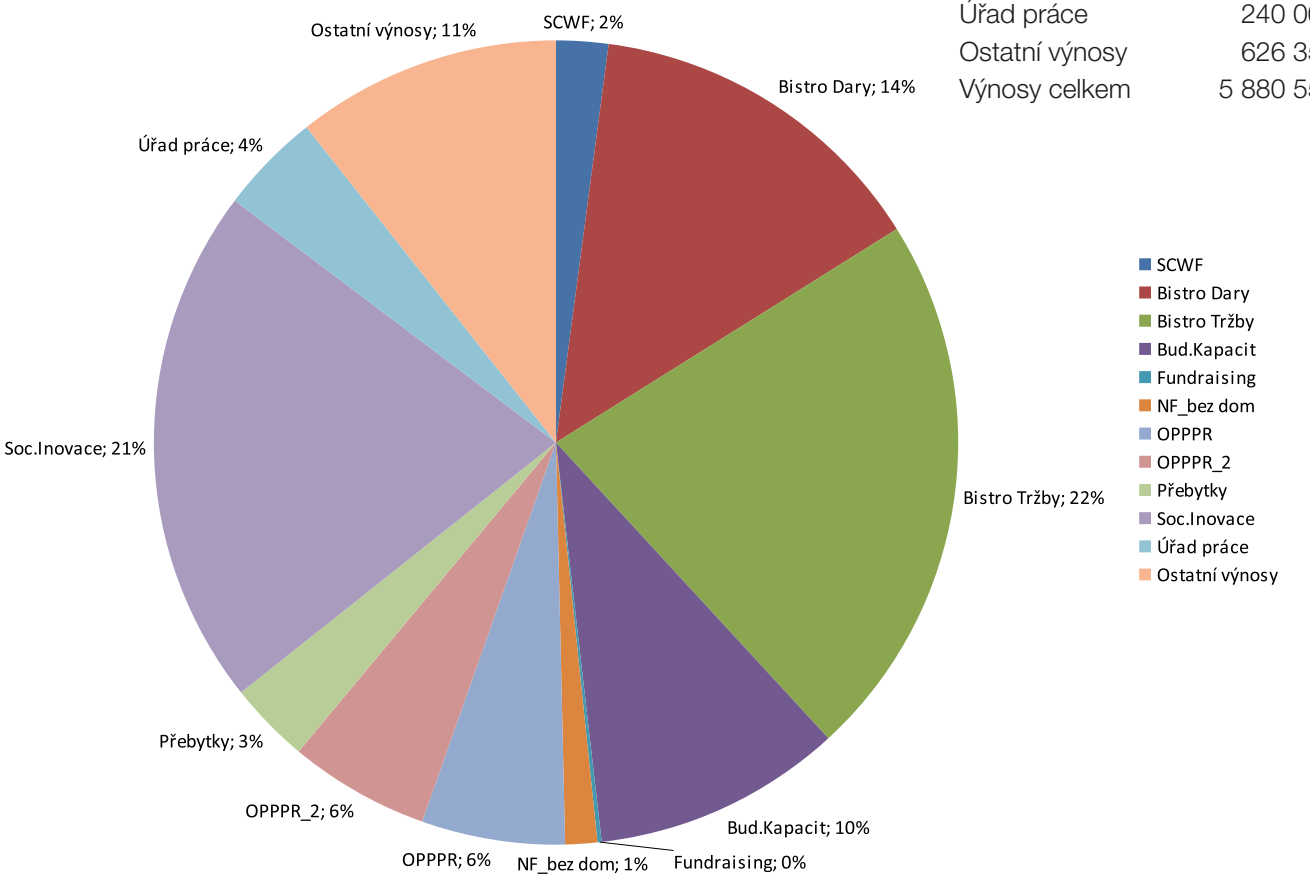

Jako doma děkuje všem dárcům, jak nadacím a fondům, tak všem individuálním dárcům, kteří nás pravidelně podporují!

Dále děkujeme všem dobrovolníkům a dobrovolnicím, kteří se do práce Jako doma zapojili bez nároku na honorář, nebylo jich málo.

Jako doma by nemohlo existovat bez spolupráce s ženami v tísnivé sociální situaci, které se zapojují do realizace aktivit organizace a jejich plánování.

JAKO DOMA